

การพัฒนาโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนตามหลักอปริหานิยธรรม 7 โรงเรียนทุ่งสง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

Development of a Model School for Student Council According to the
Principles of Aparihaniyadhamma 7 at Thung Song School under
Secondary Educational Service area Office
Nakhon Si Thammarat

อุดมศักดิ์ จันทร์เพชร*

Udomsak Janpath

บุญเลิศ วีระพรกานต์

Boonlert Wiraponkan

ปรีชา สามัคคี

Preecha Samakkhi

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

Department of Buddhist Educational Administration, Faculty of Education,

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus

Corresponding author, e-mail: bob7041@hotmail.com*

วันที่รับบทความ (Received): 11 กุมภาพันธ์ 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised): 20 กุมภาพันธ์ 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted): 7 มีนาคม 2568

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการดำเนินงานโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนโรงเรียนทุ่งสง 2) แนวทางการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนตามหลักอปริหานิยธรรม 7 โรงเรียนทุ่งสง และ 3) นำเสนอและประเมินแนวทางการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนตามหลักอปริหานิยธรรม 7 โรงเรียนทุ่งสง ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลโดยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก จำนวน 5 คน สทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย

ผลจากการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชนองค์กรภาครัฐ เอกชน และการปฏิบัติงานของสถานักเรียนโดยสถานศึกษา มีการสนับสนุนให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ แต่นักเรียนยังขาดความมั่นใจในการทำงาน ไม่กล้าแสดงออก และตัดสินใจ ส่งผลให้การปฏิบัติงานไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน 2) แนวทางการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนตามหลักอปริหานิยธรรม 7 พบว่า ประกอบด้วย 1. การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน 2. การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน 3. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียน 4. การปฏิบัติงานของสถานักเรียนบูรณาการกับหลักอปริหานิยธรรม 7 โดยดำเนินการประชุมวางแผน ดำเนินการ ติดตามประเมินผล เผยแพร่ประชาสัมพันธ์

สรุปรายงานผล 3) ผลการนำเสนอและประเมินแนวทางการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน พบว่าแนวทางการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนตามหลักอปริหานิยธรรม 7 นำเกณฑ์การประเมินโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน 4 องค์ประกอบ บูรณาการกับหลักอปริหานิยธรรม 7 ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่า มีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ ในการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน

คำสำคัญ: การบริหารงานสถานักเรียน, โรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน, อปริหานิยธรรม 7

Abstract

This research article aims to Study 1) the operating conditions of the model school for student council Thung Song School. 2) the guidelines for the development of a model school for student council according to the principles of Aparihaniyadhamma 7 at Thung Song School. 3) present and evaluate the development guidelines development of a model school for student council according to the principles of Aparihaniyadhamma 7 at Thung Song School, using qualitative research methods to collect data by in-depth interviews with 15 stakeholders, 5 informants, and focus group discussions with 7 experts. The data were analyzed using inductive analysis.

The research results were found as follows:- 1) The conditions of operations to promote student councils and democracy in schools, student council participation in promoting and supporting school activities, the creation of student council cooperation networks with communities, governmental and private organizations, and student council operations found by educational institutions supported students to participate in various activities, but students still lacked confidence in their work and did not dare to express themselves and make decisions, resulting in operations not going in the same direction. 2) The guidelines for the development of a model school for student council according to the principles of Aparihaniyadhamma 7 consisted of: 1. Operations to promote student councils and democracy in schools 2. Student council participation in promoting and supporting school activities 3. Creation of student council cooperation networks 4. Student council operations Integrate with the principles of the 7 non-perishable virtues by implementing planning meeting, implementing, monitoring and evaluating, disseminating and publicizing, and summarizing the results. 3) The results of the presentation and evaluation The guidelines for the development of a model school for student council found that The guidelines for the development of a model school for student council according to the principles of Aparihaniyadhamma 7 integration of the evaluation criteria for the 4 components of a model school for student council with the to the principles of Aparihaniyadhamma 7 which the experts unanimously agreed were appropriate, feasible, and beneficial. In the development of a model school for student council.

Keywords: Student Council Administration, Student Council Model School, Aparihaniyadhamma 7.

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวถึงความมุ่งหมายและหลักการการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึก ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ.2563 สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 โดยกำหนดวิสัยทัศน์ในการดำเนินงาน “สร้างคุณภาพทุนมนุษย์ สู่สังคมอนาคตที่ยั่งยืน” มีเป้าหมาย 7 ข้อ หนึ่งในเป้าหมาย คือ ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติและยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้องและเป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563: 24)

งานกิจการนักเรียน เป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของสถานศึกษา สถานศึกษามีบทบาทหน้าที่หลักในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ งานกิจการนักเรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียน เพื่อเสริมการเรียนรู้การติดตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม พัฒนาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตยผ่านกระบวนการทำงานและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน สถานศึกษาจึงมีสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการส่งเสริมความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญให้บรรลุวัตถุประสงค์ (สุวิทย์ หนองไผ่, [ออนไลน์]) ซึ่งงานกิจการนักเรียนที่มีความสำคัญโดยตรงต่อการส่งเสริมความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยให้กับนักเรียน คือ งานสภานักเรียน เป็นงานในกิจกรรมนักเรียนของสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยพัฒนาโรงเรียน และเป็นกิจกรรมที่จะปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม ความเป็นประชาธิปไตยเพื่อให้นักเรียนเติบโตเป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติ (ศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยและสภานักเรียน โรงเรียนสมุทรปราการ, [ออนไลน์]) กิจกรรมสภานักเรียน โรงเรียนจะต้องมีการกิจในการปลูกฝังวิถีประชาธิปไตยให้กับนักเรียน โดยการสนับสนุนให้นักเรียนได้มีกิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการประชาธิปไตยที่ได้ปฏิบัติจริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556: 7) และเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นผู้มีทักษะต่างๆ ในการวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและพัฒนาโรงเรียน (โรงเรียนบ้านดอนศาลานาวิทยา, 2562: 10)

หลักการบริหารนิยธรรม 7 เป็นแนวทางในการสร้างสันติภาพเป็นหลักธรรมที่เป็นทางเลือกสำหรับผู้บริหาร ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานขององค์กร เพื่อสร้างรูปแบบของความสามัคคี ความพร้อมเพรียง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน รูปแบบของการเคารพต่อขนบธรรมเนียมประเพณีเดิมของท้องถิ่นที่ดำรง เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องให้ความสำคัญและร่วมกันปฏิบัติ และจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เพื่อทำให้เกิดประโยชน์และลดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต (พระศตวรรษ กิตติปาโล, [ออนไลน์])

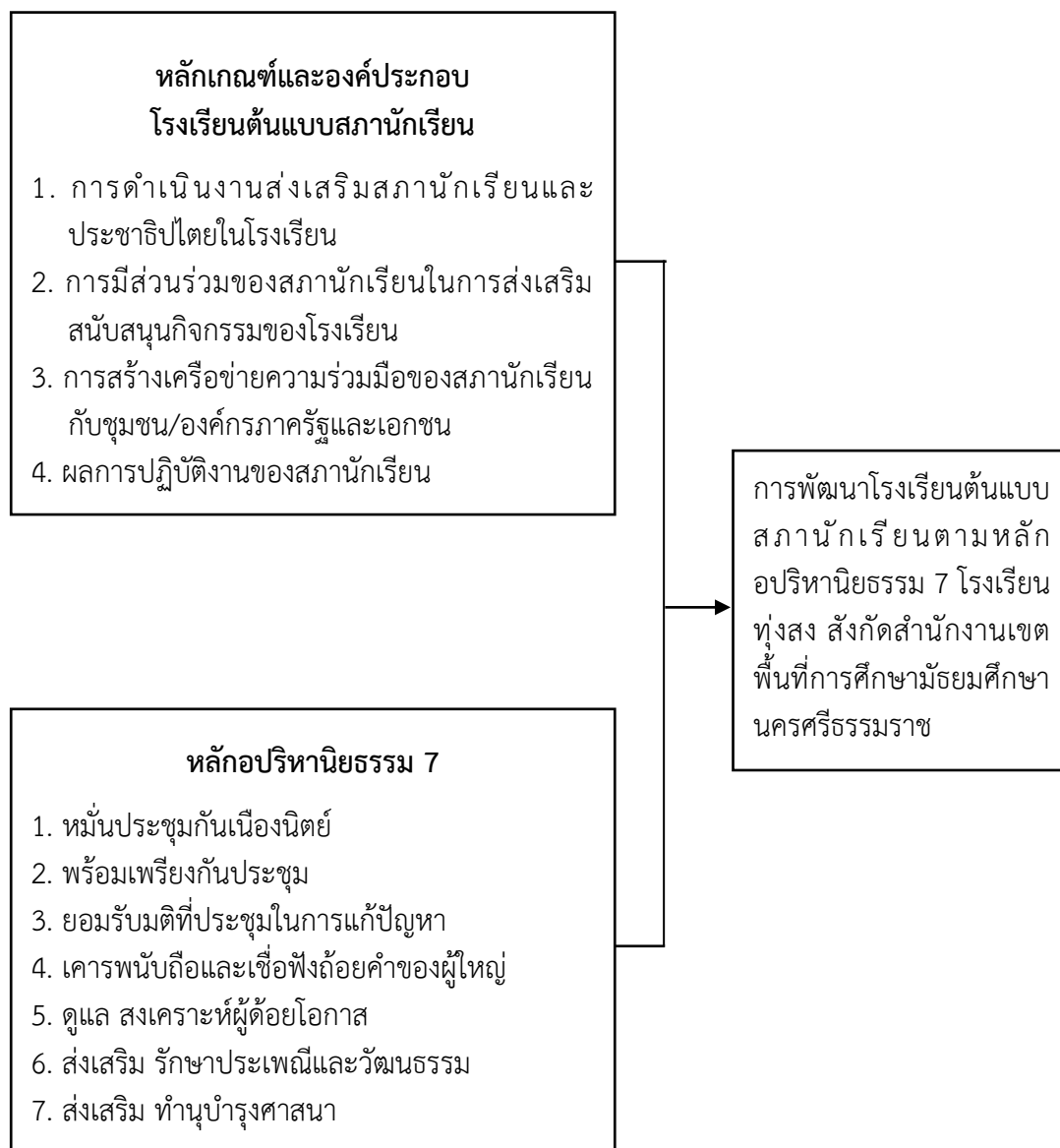
โรงเรียนทุ่งสง กำหนดให้มีโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านกิจกรรมสถานักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ประชาธิปไตยในโรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมสถานักเรียน อีกทั้งยังเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อให้นักเรียนรู้จักแนวทางการทำงาน การวางแผน และการดำเนินชีวิต เต็มโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคตและเป็นการสร้างนิสัยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ เป็นพลเมืองที่ดีและเป็นพลโลกที่มีคุณภาพ ในช่วงที่ผ่านมามงานสถานักเรียนโรงเรียนทุ่งสง มีความเข้มแข็งและรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง จนเป็นโรงเรียนที่มีการศึกษาดูงานจากโรงเรียนต่างๆ แต่หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงครูผู้ดูแลสถานักเรียนและขาดการพัฒนาสถานักเรียนอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้แนวทางการปฏิบัติงานของสถานักเรียนลดลง เพื่อให้แนวทางการบริหารงานสถานักเรียนของโรงเรียนทุ่งสง เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยจัดทำแนวทางการบริหารงานสถานักเรียนโรงเรียนทุ่งสงให้ครอบคลุมองค์ประกอบ ในด้านการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมในโรงเรียน ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนจากชุมชนและองค์กรภาครัฐและเอกชนและด้านผลงานดีเด่น และการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อมุ่งพัฒนาให้งานสถานักเรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มตามความสามารถ สู่การปฏิบัติได้จริง โดยยึดหลักอุปทานิยธรรม 7 มีเป้าหมายก้าวสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน มีผลงานได้รับการยอมรับเป็นที่ประจักษ์ สามารถเป็นแบบอย่างในกิจกรรมของสถานักเรียนให้แก่โรงเรียนอื่นๆ ได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน โรงเรียนทุ่งสง
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนตามหลักอุปทานิยธรรม 7 โรงเรียนทุ่งสง
3. เพื่อนำเสนอและประเมินแนวทางการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนตามหลักอุปทานิยธรรม 7 โรงเรียนทุ่งสง

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามหลักเกณฑ์องค์ประกอบ การประเมินโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน 2) การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน 3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน 4) ผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน โดยยึดหลักอุปทานิยธรรม 7 เป็นหลัก ประกอบด้วย 1) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ 2) พร้อมเพรียงกันประชุม 3) ยอมรับมติที่ประชุมในการแก้ปัญหา 4) เคารพนับถือและเชื่อฟังถ้อยคำของผู้ใหญ่ 5) ดูแล สงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส 6) ส่งเสริมรักษาประเพณีและวัฒนธรรม 7) ส่งเสริม ทำนุบำรุงศาสนา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษาใน 3 ลักษณะ คือ ศึกษาค้นคว้าทางเอกสาร (Documentary investigation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพ สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มบริหารกิจการนักเรียน หัวหน้ากลุ่มงาน ครูโรงเรียนท่งสง และตัวแทนคณะกรรมการสถานักเรียน

2.2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทาง สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มงานปกครองและสารวัตรนักเรียน รองผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน หัวหน้า

งานสถานักเรียนโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมประชาธิปไตย และสถานักเรียน และพระภิกษุที่มีคุณวุฒิด้านการศึกษา

2.3 ขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทาง ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา หัวหน้างาน สถานักเรียน โรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน หัวหน้างานบริหารทั่วไป พระภิกษุที่จบปริญญาเอก ด้านการศึกษาและนักวิชาการศึกษากลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เกี่ยวกับสภาพ การดำเนินงานโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนโรงเรียนทุ่งสง

3.2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทาง แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโรงเรียน ต้นแบบสถานักเรียนตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 โรงเรียนทุ่งสง

3.3 ขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทาง แบบประเมินการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 15 คน โดยใช้ แบบสัมภาษณ์ตามตัวแปรด้านหลักเกณฑ์และองค์ประกอบโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน

4.2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทาง สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน โดยใช้ร่างแนวทางการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนตามหลักการบริหารนิยธรรม 7 โรงเรียนทุ่งสง

4.3 ขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทาง ใช้การสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) ดังนี้

5.1 การศึกษาสภาพ วิเคราะห์โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงเป็นข้อสรุป

5.2 การศึกษาแนวทาง วิเคราะห์โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาเรียบเรียง และปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5.3 การนำเสนอและประเมินแนวทาง วิเคราะห์โดยนำความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มมาเรียบเรียงเป็นแนวทางที่สมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนโรงเรียนทุ่งสง ด้านการ ดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน พบว่า มีการสนับสนุนให้สถานักเรียนเป็น ผู้นำในกิจกรรมต่างๆ เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเป็นแบบอย่างที่ดี แต่ปัจจุบันนักเรียนยังขาดความมั่นใจ ในการทำงาน ไม่กล้าแสดงออกและตัดสินใจ ทำให้ความเป็นผู้นำไม่ชัดเจน และไม่สามารถบริหารจัดการ เวลาได้อย่างเหมาะสม กิจกรรมไม่เป็นไปตามกำหนดการปฏิทินปฏิบัติงาน ขาดความชัดเจน ในเรื่องเวลาและการประสานงาน ต้องมีการวางแผนและประชุมเพื่อกำหนดเป้าหมายและตรวจสอบการ ดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ด้านการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของ โรงเรียน พบว่า โรงเรียนมีการสนับสนุนและวางแผนร่วมกับสถานักเรียน แต่การดำเนินงานในเรื่องของ การจัดเก็บเอกสารยังขาดความเป็นระบบ การส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียนและกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ยังมีนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมหรือไม่สนับสนุนกิจกรรมอย่างเต็มที่ สถานักเรียนขาดความรู้และความเข้าใจ

ในการบริหารจัดการกิจกรรม จึงต้องมีการควบคุมและให้คำแนะนำจากครูที่ปรึกษา เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน พบว่า มีการประสานความร่วมมือเพื่อการพัฒนา แต่ยังคงขาดความชัดเจนในการกำหนดแผนงาน การติดต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเครือข่ายภายนอก ขาดการประสานงานและมีข้อจำกัดในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ภายนอก รวมถึงการจัดหางบประมาณและการร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ด้านการปฏิบัติงานของสถานักเรียน พบว่า สถานักเรียนดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยและการมีจิตอาสา ทำกิจกรรมสำคัญของโรงเรียน กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และกิจกรรมที่หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน แต่ในการจัดกิจกรรมยังมีนักเรียนขาดความรู้และความเข้าใจ ทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ มีการสื่อสารและการประสานงานไม่ชัดเจน ส่งผลให้การทำงานร่วมกันไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน นักเรียนขาดการอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติงาน จึงทำให้ขาดโอกาสในการแสดงออกในบทบาทต่างๆ

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนตามหลักการบริหารนิยธรรม 7

โรงเรียนทุ่งสง พบว่า ด้านการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน มีการดำเนินงาน 1. ประชุมครูที่ปรึกษา และตัวแทนคณะกรรมการสถานักเรียน เพื่อร่วมกันกำหนดแผนงานและแนวทางในการดำเนินกิจกรรม 2. ประชุมคณะกรรมการสถานักเรียน ครูที่ปรึกษาชี้แจงรายละเอียดของแผนงาน มอบนโยบายแนวทางการดำเนินงาน หน้าที่และภาระงานให้คณะกรรมการสถานักเรียน 3. คณะกรรมการสถานักเรียนร่วมกันประชุมคณะทำงาน จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนงาน และเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน 4. การประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรม คณะกรรมการสถานักเรียนจะทำการประเมินผลการปฏิบัติงาน 5. การสรุปผลและรายงานผล หลังจากคณะกรรมการสถานักเรียนดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ด้านการมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน มีการดำเนินงาน 1. การจัดประชุม ครูที่ปรึกษาสถานักเรียน จัดประชุมคณะกรรมการสถานักเรียนเพื่อมอบนโยบาย แนวทางและหน้าที่ในการดำเนินงานให้สถานักเรียนทุกคน 2. ประชุมคณะกรรมการสถานักเรียน ประธานนักเรียนจัดประชุมคณะทำงาน เพื่อนำนโยบาย แนวทางในการดำเนินงานที่ได้รับจากครูที่ปรึกษามาร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน 3. คณะกรรมการสถานักเรียนลงมือปฏิบัติงานตามนโยบายและแนวทางที่ได้รับจากการประชุมร่วมกับครูที่ปรึกษาสถานักเรียน 4. การประเมินผลการจัดโครงการและกิจกรรม หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรม คณะกรรมการสถานักเรียนมีการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อร่วมกันปรับปรุงและแก้ปัญหาในการดำเนินงาน 5. การสรุปและรายงานผล การจัดโครงการและกิจกรรมอย่างชัดเจน ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน มีการดำเนินงาน 1. การประชุมกำหนดแผนงานครูที่ปรึกษาสถานักเรียนร่วมกับคณะกรรมการสถานักเรียน วางแผนการทำงานร่วมกัน 2. มีปฏิทินและปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนดอย่างชัดเจน เพื่อวางแผนและกำหนดวันเวลาในการปฏิบัติงานและดำเนินกิจกรรมตามโครงการต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย 3. คณะกรรมการสถานักเรียนโรงเรียนทุ่งสงสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน โดยทำงานร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน 4. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมและงานของคณะกรรมการสถานักเรียน 5. การประเมิน สรุป และรายงานผล มีการรายงานผลการดำเนินการทุกกิจกรรม ด้านผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียนภายในสถานศึกษา มีการดำเนินงาน 1. การจัดกิจกรรมภายในสถานศึกษา ก่อนการจัดกิจกรรมจะมีครูที่ปรึกษาสถานักเรียน และคณะกรรมการสถานักเรียนร่วมกันประชุมวางแผน กำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการ 2. การดำเนินกิจกรรมของสถานักเรียนมีการจัดประชุม โดยประธานคณะกรรมการสถานักเรียนประชุมคณะทำงาน

เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินกิจกรรมและมอบหมายภาระงานให้กับสถานักเรียนทุกคน 3. ผลการดำเนินกิจกรรมภายในสถานศึกษา มีนักเรียน ในโรงเรียนให้ความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น นักเรียนให้ความร่วมมือและร่วมทำกิจกรรมอย่างเต็มที่ ประเมินผล สรุปและรายงานผลการดำเนินของกิจกรรมทุกครั้ง ด้านผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียนภายนอกสถานศึกษา มีการดำเนินงาน 1. มีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานของสถานักเรียน เพื่อวางแผนและกำหนดวัน เวลาในการปฏิบัติงาน 2. การดำเนินกิจกรรมของสถานักเรียน มีผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาสถานักเรียน และคณะกรรมการสถานักเรียนร่วมมือกับบุคคลในชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน และหน่วยงานต่างๆ กิจกรรมที่จัดขึ้น 3. ผลการดำเนินกิจกรรมหลังจากเสร็จสิ้นการเข้าร่วมทำกิจกรรม คณะกรรมการสถานักเรียนมีการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมที่จัดขึ้น และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้แก่ผู้ที่มีความสนใจได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร

ผลการนำเสนอแนวทางและประเมินแนวทางการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนตามหลักอปริหานิยธรรม 7 โรงเรียนทุ่งสง แนวทางการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนตามหลักอปริหานิยธรรม 7 โรงเรียนทุ่งสง ประกอบด้วย 1) ชื่อเรื่อง 2) หลักการและเหตุผล 3) วัตถุประสงค์ของแนวทาง 4) แนวทางการดำเนินงาน 5) การติดตามและประเมินผล ผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มทุกคนมีความเห็นว่า มีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ ในการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนตามหลักอปริหานิยธรรม 7 โรงเรียนทุ่งสง

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพการดำเนินงานโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนโรงเรียนทุ่งสง พบว่า 1. การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน มีการสนับสนุนให้สถานักเรียนเป็นผู้นำ ในกิจกรรมต่างๆ เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเป็นแบบอย่างที่ดี แต่ปัจจุบันนักเรียนยังขาดความมั่นใจในการทำงาน ไม่กล้าแสดงออกและตัดสินใจ ทำให้ความเป็นผู้นำไม่ชัดเจน ไม่สามารถบริหารจัดการเวลาได้อย่างเหมาะสม กิจกรรมไม่เป็นไปตามกำหนดการปฏิทินปฏิบัติงาน ขาดความชัดเจนในเรื่องเวลาและการประสานงาน ต้องมีการวางแผนและประชุม เพื่อกำหนดเป้าหมายและตรวจสอบการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ 2. การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน โรงเรียนมีการสนับสนุนและวางแผนร่วมกับสถานักเรียน แต่การดำเนินงานในเรื่องของการจัดเก็บเอกสารยังขาดความเป็นระบบ การส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียนและกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ยังมีนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมหรือไม่สนับสนุนกิจกรรมอย่างเต็มที่ สถานักเรียนขาดความรู้และความเข้าใจในการบริหารจัดการกิจกรรม ต้องมีการควบคุมและให้คำแนะนำจากครูที่ปรึกษา เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 3. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน มีการประสานความร่วมมือเพื่อการพัฒนา แต่ยังขาดความชัดเจนในการกำหนดแผนงาน การติดต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเครือข่ายภายนอก ยังขาดการประสานงานและมีข้อจำกัดในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ภายนอก รวมถึงการจัดหางบประมาณและการร่วมมือกับองค์กรต่างๆ 4. การปฏิบัติงานของสถานักเรียน สถานักเรียนมีการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยและการมีจิตอาสา การทำกิจกรรมสำคัญของโรงเรียน กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และกิจกรรมที่หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน แต่ในการจัดกิจกรรมยังมีนักเรียนขาดความรู้และความเข้าใจ ทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ มีการสื่อสารและการประสานงานไม่ชัดเจน ส่งผลให้การทำงานร่วมกันไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน นักเรียนขาดการอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติงาน จึงทำให้ขาดโอกาสในการแสดงออกในบทบาทต่างๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนขาดความรู้และความเข้าใจในการจัดกิจกรรมทำให้การ

ปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ต้องได้รับคำแนะนำจากครูที่ปรึกษา เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมพล บุญญา (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาห้วยยาง) จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็งมากที่สุด คือ โรงเรียนมีการกำหนดโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยไว้ในแผนที่เป็นจุดอ่อนมากที่สุด คือ งบประมาณสนับสนุนยังมีจำกัด สภาพแวดล้อมภายนอก ที่เป็นโอกาสมากที่สุด คือ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ทุกโรงเรียนต้องมีสถานักเรียน และที่เป็นอุปสรรคมากที่สุด คือ นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมการใช้อำนาจไม่ถูกต้อง และสอดคล้องกับเคเซนเทพ จันทรวงศ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือการบริหารงานสถานักเรียนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานสถานักเรียนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา มีทั้งหมด 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ขั้นตอนที่ 2 การนำแผนสู่การปฏิบัติ และขั้นตอนที่ 3 การประเมินผล ซึ่งการบริหารงานสถานักเรียนแบ่งกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการยอมรับ ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม

การศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนตามหลักอปริหานิยธรรม 7
โรงเรียนทุ่งสง พบว่า การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน มีการดำเนินงาน 1. ประชุมครูที่ปรึกษา และตัวแทนคณะกรรมการสถานักเรียน เพื่อร่วมกันกำหนดแผนงานและแนวทางในการดำเนินกิจกรรม 2. ประชุมคณะกรรมการสถานักเรียน ครูที่ปรึกษาชี้แจงรายละเอียดของแผนงาน มอบนโยบาย แนวทางการดำเนินงาน หน้าที่และภาระงานให้คณะกรรมการสถานักเรียน 3. คณะกรรมการสถานักเรียนร่วมกันประชุมคณะทำงาน จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนงาน และเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน 4. การประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรม คณะกรรมการสถานักเรียนจะทำการประเมินผลการปฏิบัติงาน 5. การสรุปผลและรายงานผล หลังจากคณะกรรมการสถานักเรียนดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน มีการดำเนินงาน 1. การจัดประชุม ครูที่ปรึกษาสถานักเรียนจัดประชุมคณะกรรมการสถานักเรียนเพื่อมอบนโยบาย แนวทางและหน้าที่ในการดำเนินงาน ให้สถานักเรียนทุกคน 2. ประชุมคณะกรรมการสถานักเรียน ประธานนักเรียนจัดประชุมคณะทำงาน เพื่อนำนโยบาย แนวทางในการดำเนินงานที่ได้รับจากครูที่ปรึกษาร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน 3. คณะกรรมการสถานักเรียนลงมือปฏิบัติงานตามนโยบายและแนวทางที่ได้รับจากการประชุมร่วมกับครูที่ปรึกษาสถานักเรียน 4. การประเมินผลการจัดโครงการและกิจกรรม หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมคณะกรรมการสถานักเรียนมีการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อร่วมกันปรับปรุงและแก้ปัญหาในการดำเนินงาน 5. การสรุปและรายงานผล การจัดโครงการและกิจกรรมอย่างชัดเจน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชนมีการดำเนินงาน 1. การประชุมกำหนดแผนงาน ครูที่ปรึกษาสถานักเรียนร่วมกับคณะกรรมการสถานักเรียนวางแผนการทำงานร่วมกัน 2. มีปฏิทินและปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนดอย่างชัดเจน เพื่อวางแผนและกำหนดวันเวลาในการปฏิบัติงานและดำเนินกิจกรรมตามโครงการต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย 3. คณะกรรมการสถานักเรียนโรงเรียนทุ่งสงสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน โดยทำงานร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน 4. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมและงานของคณะกรรมการสถานักเรียน 5. การประเมิน สรุปและรายงานผล มีการรายงานผลการดำเนินการทุกกิจกรรม ผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียนภายใน

สถานศึกษา มีการดำเนินงาน 1. การจัดกิจกรรมภายในสถานศึกษา ก่อนการจัดกิจกรรมจะมีครูที่ปรึกษา
 สภานักเรียน และคณะกรรมการสภานักเรียนร่วมกันประชุมวางแผน กำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการ
 2. การดำเนินกิจกรรมของสภานักเรียนมีการจัดประชุม โดยประธานคณะกรรมการสภานักเรียนประชุม
 คณะทำงาน เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินกิจกรรมและมอบหมายภาระงานให้กับสภานักเรียนทุกคน
 3. ผลการดำเนินกิจกรรมภายในสถานศึกษา มีนักเรียนในโรงเรียนให้ความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรม
 ที่จัดขึ้น นักเรียนให้ความร่วมมือและร่วมทำกิจกรรมอย่างเต็มที่ ประเมินผล สรุปและรายงานผลการ
 ดำเนินของกิจกรรมทุกครั้ง ผลการปฏิบัติงานของสภานักเรียนภายนอกสถานศึกษา มีการดำเนินงาน
 1. มีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานของสภานักเรียน เพื่อวางแผนและกำหนดวัน เวลาในการปฏิบัติงาน
 2. การดำเนินกิจกรรมของสภานักเรียน มีผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาสภานักเรียน และคณะกรรมการสภา
 นักเรียนร่วมมือกับบุคคลในชุมชน องค์การภาครัฐและเอกชน และหน่วยงานต่างๆ กิจกรรมที่จัดขึ้น
 3. ผลการดำเนินกิจกรรมหลังจากเสร็จสิ้นการเข้าร่วมทำกิจกรรม คณะกรรมการสภานักเรียนมีการ
 ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมที่จัดขึ้น และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้แก่ผู้ที่มีความ
 สนใจได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานส่งเสริมสภานักเรียนและ
 ประชาธิปไตยในโรงเรียน การมีส่วนร่วมของสภานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน
 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสภานักเรียน และการปฏิบัติงานของสภานักเรียน มีการประชุม
 วางแผน ติดตามประเมินผล เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และสรุปรายงานผล ซึ่งสอดคล้องกับ
 งานวิจัยของ ปิยวัชร อักษรสม (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงาน
 สภานักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายอำเภอละแม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร
 เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานสภานักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายอำเภอละแม สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย
 คือ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านการบริหารจัดการ ด้านการวางแผน ด้านงบประมาณ
 ด้านบุคลากร และด้านวัสดุและอุปกรณ์ และสอดคล้องกับ พิเชษฐ์ ใจปวน (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง
 กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสภานักเรียนของโรงเรียน วชิรป่า
 ชาง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า จากการร่างและตรวจสอบกลยุทธ์ การดำเนินงานส่งเสริม
 ประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสภานักเรียน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนา
 คุณภาพ การดำเนินงานส่งเสริมสภานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน กลยุทธ์ที่ 2 การสร้าง
 เครือข่ายความร่วมมือของสภานักเรียนกับชุมชน องค์การภาครัฐและเอกชน กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและ
 สนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมสภานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มมาตรการ
 พัฒนาผลงานสภานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียนให้เป็นที่ยอมรับ และผลการตรวจสอบกลยุทธ์
 พบว่าทุกกลยุทธ์ผ่านฉันทามติ

การนำเสนอแนวทางการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบสภานักเรียนตามหลักอภิธานิธรรม 7

โรงเรียนทุ่งสง พบว่า ผลการนำเสนอแนวทางและประเมินแนวทางการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบ
 สภานักเรียนตามหลักอภิธานิธรรม 7 โรงเรียนทุ่งสง ประกอบด้วย 1) ชื่อเรื่อง 2) หลักการและเหตุผล
 3) วัตถุประสงค์ของแนวทาง 4) แนวทางการดำเนินงาน 5) การติดตามและประเมินผล บูรณาการกับ
 หลักอภิธานิธรรม 7 ผู้ทรงคุณวุฒิในการร่วมสนทนากลุ่มทุกคนมีความเห็นว่า มีความเหมาะสม เป็นไปได้
 และเป็นประโยชน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แนวทางการบริหารงานสภานักเรียนโรงเรียนทุ่งสงครอบคลุม
 4 องค์ประกอบของโรงเรียนต้นแบบสภานักเรียน งานสภานักเรียนจึงเกิดการพัฒนาศักยภาพสู่การปฏิบัติได้จริง
 โดยบูรณาการกับหลักอภิธานิธรรม 7 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนวรรณ สุวรรณปาล (2563)

วิจัยเรื่อง รูปแบบการดำเนินงานสถานักเรียนสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการดำเนินงานสถานักเรียนสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน 2) การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน 3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน องค์กร ภาครัฐและเอกชน และ 4) ผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียนที่เป็นเลิศ และสอดคล้องกับ สุพัตรา ปิดจะยัง (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน 2) การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน 3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐ และเอกชน และ 4) ผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน

องค์ความรู้ที่ได้

แนวทางการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนตามหลักอภิธานิธรรม 7 โรงเรียนทุ่งสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช มีการศึกษาเรื่องหลักเกณฑ์องค์ประกอบโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน ประกอบด้วย 1) การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน 2) การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน 3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน และ 4) ผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน และการศึกษาเรื่องหลักอภิธานิธรรม 7 ประกอบด้วย 1) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ 2) พร้อมเพรียงกันประชุม 3) ยอมรับมติที่ประชุมในการแก้ปัญหา 4) เคารพนับถือและเชื่อฟังถ้อยคำของผู้ใหญ่ 5) ดูแล สงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส 6) ส่งเสริม รักษาประเพณีและวัฒนธรรม และ 7) ส่งเสริมทำนุบำรุงศาสนา โดยมีองค์ความรู้ประกอบด้วย 1) การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียนและประชาธิปไตยในโรงเรียน 2) การมีส่วนร่วมของสถานักเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน 3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียนกับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน 4) ผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน โดยสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

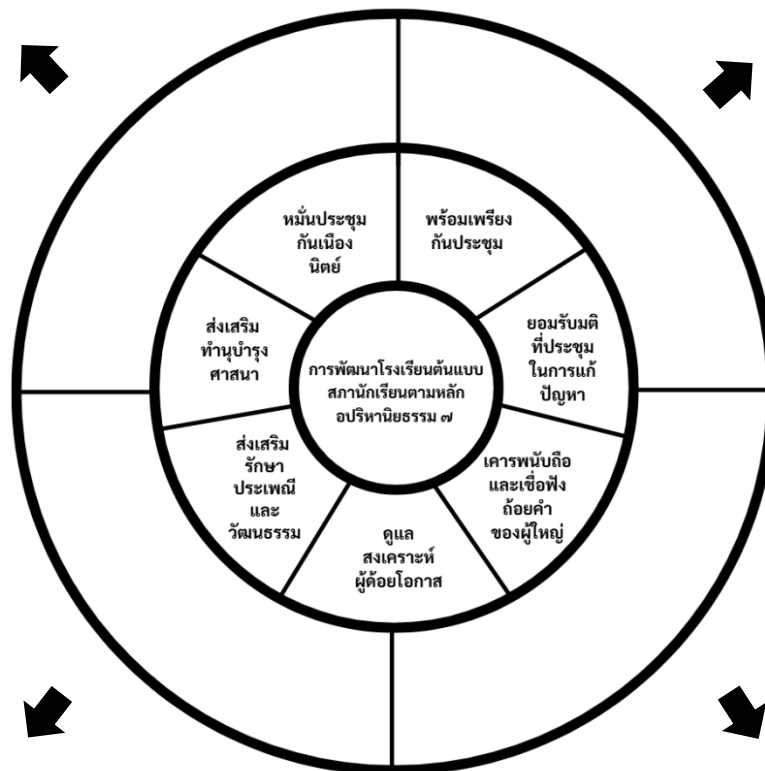
**การดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียน
และประชาธิปไตยในโรงเรียน**

1. ประชุมอย่างพร้อมเพรียงสม่ำเสมอ
2. ประเมินผลหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม
3. สรุปผลและรายงานผล เพื่อปรับปรุง
ผลการดำเนินงานในครั้งต่อไป

การมีส่วนร่วมของสถานักเรียน

ในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน

1. ประชุมอย่างพร้อมเพรียง ยอมรับมติ
ในที่ประชุม เคารพนับถือและเชื่อฟังผู้ใหญ่
2. ลงมือปฏิบัติงาน สนับสนุนกิจกรรมที่
ส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม และ
เผยแพร่หลักคำสอนของพระพุทธศาสนา
3. ประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรม
4. สรุปผลและรายงานผล

ผลการปฏิบัติงานของสถานักเรียน

1. การจัดกิจกรรมภายในและภายนอกสถานศึกษา
จัดประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อวางแผนกิจกรรม มีการแบ่ง
ภาระหน้าที่ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน
2. การดำเนินกิจกรรม ได้เข้าร่วมพบกับผู้นำองค์กรต่าง ๆ
ได้รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ กล้าตัดสินใจและแสดงความคิด
เห็น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
และมีการประชาสัมพันธ์ ให้ผู้ที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม
3. ผลการดำเนินกิจกรรม ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนเกิด
การพัฒนาภาวะผู้นำ ยอมรับฟังเสียงส่วนมาก
เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้มี
ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

**การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานักเรียน
กับชุมชน/องค์กรภาครัฐและเอกชน**

1. ประชุมอย่างพร้อมเพรียงกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
และรับฟังความคิดเห็นของเสียงส่วนมาก เคารพนับถือและรับฟัง
ความคิดเห็นของผู้ใหญ่
2. มีปฏิทินและปฏิบัติกิจกรรมสร้างเครือข่าย ๆ ที่ช่วยเหลือกิจกรรม
ในชุมชน ส่งเสริมให้ความรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของ
ผู้ด้อยโอกาส
3. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้ผู้สนใจรับทราบข้อมูลข่าวสาร
4. ประเมิน สรุป และรายงานผล เพื่อปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีนโยบายในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน
- 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีแนวทางในการพัฒนากิจกรรมของสถานักเรียนให้โรงเรียนในสังกัดได้นำไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง
- 3) สถานศึกษาควรมีการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียน มีการพัฒนางานสถานักเรียนทั้งระบบในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

- 1) สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยมาปรับใช้ในการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนตามบริบทของสถานศึกษา
- 2) สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการนำหลักอปริหานิยธรรม 7 มาปรับใช้ในการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน
- 3) งานวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้กับการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน เพื่อส่งเสริมคุณค่าของโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนให้มีคุณภาพ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารสถานักเรียนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน
- 2) ควรศึกษาเรื่องการพัฒนาคู่มือการดำเนินงานโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน
- 3) ควรศึกษาเรื่องกระบวนการพัฒนาสถานักเรียน เพื่อส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนของสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- คเชนเทพ จันทรวงศ์. (2561). การพัฒนาคู่มือการบริหารงานสถานักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เฉลิมพล บุญฉายา. (2565). กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนของโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) จังหวัดสงขลา. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ธนวรรณ สุวรรณपाल. (2563). รูปแบบการดำเนินงานสถานักเรียนสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปิยวัชร อักษรสม. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานสถานักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายอำเภอละแม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก, หน้า 1-3.

- พระศตวรรษ กิตติปาโล (บุญกมล). *ศึกษาวิเคราะห์การปกครองตามหลักอภิธานิธรรมกับการสร้าง
ความสามัคคีปรองดอง*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [https://so01.tci-thaijo.org/index.php/
bdm/article/view/245144/168802](https://so01.tci-thaijo.org/index.php/bdm/article/view/245144/168802) [19 มีนาคม 2567].
- พิเชษฐ์ ใจปวน. (2561). กลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบสภ
านักเรียนของโรงเรียนวชิรป่าซาง จังหวัดลำพูน. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โรงเรียนบ้านดอนศาลานำวิทยา. (2562). *คู่มือสภานักเรียนโรงเรียนดอนศาลานำวิทยา พุทธศักราช
2562*. พัทลุง: โรงเรียนบ้านดอนศาลานำวิทยา.
- สุพัตรา ปิดจะยัง. (2565). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสภานักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต*.
สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิทย์ หนองไผ่. *การบริหารกิจการนักเรียน*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [https://www.gotoknow.org
/posts/498751](https://www.gotoknow.org/posts/498751) [13 มีนาคม 2567].
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *คู่มือการแข่งขันโรงเรียน
ต้นแบบสภานักเรียน สพฐ. ประจำปี 2563*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *สภานักเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยและสภานักเรียน โรงเรียนสมุทรปราการ. *ความรู้เกี่ยวกับสภานักเรียน*.
[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [https://samutprakanschoolstudentcouncil.wordpress.com/
ศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตย20/ความรู้เกี่ยวกับสภานักเรียน](https://samutprakanschoolstudentcouncil.wordpress.com/ศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตย20/ความรู้เกี่ยวกับสภานักเรียน) [14 มีนาคม 2567].